

■ МОВНЕ ПИТАННЯ

На захоплених територіях окупанти починають з мови

Реальна загроза нової русифікації України

Павло ГРИЦЕНКО,
директор Інституту української мови
Національної академії наук України, доктор філологічних наук, професор

Звернення до президента України Володимира Зеленського

Шановний Володимире Олександровичу!

Звертаюся до Вас у зв'язку з тим, що в тяжкі дні боротьби України проти російської агресії, боротьби українського народу за свою національну незалежність, за збереження своєї ідентичності ми бачимо, окрім успіхів наших воїнів, окрім відданості наших волонтерів справі звільнення України, окрім зусиль українського народу, і такі процеси, які значною мірою підважують результати того, що ціною свого життя роблять воїни на фронті, волонтери на неокупованих територіях.

Ідеться про неоголошену, здавалося б, тиху, але інтенсивну за своїми результатами й послідовну в здійсненні нову русифікацію України. Цей процес руйнує основи української ідентичності, не тільки створюючи умови для «какаї різниці», а й повертаючи той стан, який був в Україні до початку російської агресії.

Про що йдеться?

Ідеться про те, що ми не тільки розглядаємо нові законопроекти, які послаблюють наші чіткі позиції в оцінці недопустимості російського впливу в Україні. Ми водночас на рівні державних службовців, на рівні відповідальних осіб даємо інструкції громадянам, підказуємо їм, як обійти закони України щодо обов'язкової навчання українською мовою. І це роблять систематично, публічно. Чинники Міносвіти підказують, що саме в законах сформульовано в такий спосіб, щоб його окремі поло-

падково на тимчасово захоплених територіях окупанти знищують насамперед українськомовну освіту! Окупант везе своїх учителів, які викладатимуть лише російською мовою, формуючи російськоцентричний світогляд. Хіба це не сигнал нам усім, щоб ми послалили відповідальність наших освітян за україноцентризм освіти, за формування української України, українського простору?!

Не можу спокійно говорити про наш медіапростір. Зробивши важливі кроки щодо ніби упорядкування медіапростору, ми забули про упорядкування мовне. Сьогодні знову всіх вражає мовна «нарізка» в медіа — поєднання і «перемішування» української мови російською. На рівні суспільної свідомості цим формуємо мовну байдужість, руйнуємо основи володіння українською мовою, створюємо передумови посилення суржиків.

Нам не байдуже, яку Україну ми будемо. Ми цілеспрямовано формуємо сприйняття в суспільстві ситуації, що російська мова в Україні так само має право на існування, як і українська мова. Чому ми забуваємо, що це мова агресора, з якою він прийшов в Україну, мова, яку визначив Путін як важливу зброю? За доктриною Путіна: «де закінчується простір функціонування російської мови, там закінчується простір інтересів росії і присутності росії». Чому ми маємо допомагати росії загарбати Україну, формуючи передумову — російськомовний простір?!

То не вже сьогодні, пройшовши через біль і кров, через колосальні людські втрати, ще маємо говорити про непри-

Павло Гриценко.

пустимість російської мови в медіапросторі України?

пустимість російської мови в медіапросторі України?

Неприпустимо, щоб працівники медіа не уміли сказати українською мовою двох речень: сидить на інтерв'ю військовик, генерал. Давніше всі казали: військовики не знають української мови. І сидить кореспондент, яка ставить запитання. Генерал говорить прекрасною добірною українською мовою, а в нього послідовно запитують лише російською. Де видано таке приниження національної гідності і які міністри культури це підтримують? Чи не є це якраз утіленням ідеї, яка прозвучала від співробітників Вашого офісу, про «недостатність, низький рівень української культури»? Якщо ми цілеспрямовано публічно припиняємо українську культуру, якщо ми послідовно звужуємо поле функціонування української мови в медіа, то ми унеможливуємо поширення й набуття сили і цією культурою, і цією мовою. Не варто забувати, що українська культура — це велика культура світового рівня, із глибокими в часі традиціями, пройнята ідеями вселюдського гуманізму.

Володимире Олександровичу, Ваша політична сила сьогодні при владі. Тому особисто Ви несете відповідальність і за цю силу, і за її чин, дії. Ваша політична сила у Верховній Раді становить біль-

шість. Тому мені видається, що моє звернення до Вас є обґрунтованим як звернення до генерального помислодавця: багато ідей ішло від Вас особисто і від Ваших провідних однопартійців.

Ви не просто президент і Верховний Головнокомандувач. Сьогодні Ви — символ України. Але якої України? Я хочу, щоб президент моєї держави Україна був символом УКРАЇНСЬКОЇ УКРАЇНИ. Тільки тоді ми зможемо увійти в коло європейських країн, у коло сучасних цивілізованих держав зі своїм ексклюзивним національним обличчям. І ніхто не буде запитувати: ви з росії? Ні, ми — Україна.

Тому прошу Вас докласти всіх зусиль, аби зупинити цю повзучу русифікацію, зупинити політичні ігри навколо багатомовності в Україні та підтримки інших мов. За Конституцією ми мо-

жемо і зобов'язані підтримувати єдину державну українську мову. Тому розмови відповідальних працівників Міністерства культури про підтримання інших мов, а не української, викликає подив.

Звертаюся до Вас у надії, що Ви мене почуєте. Я готовий і до дискусії, і до роз'яснень, і до демонстрації на будь-якому рівні величчї нашої мови, нашої національної культури — основи української ідентичності. Вірю, що ми зможемо зробити все для розпросторення і утвердження української мови й української ідентичності як основи побудови нової європейської УКРАЇНСЬКОЇ УКРАЇНИ!

Бажаю Вам успіхів.
Слава Україні!
Україна переможе!
Разом ми все зробимо. ■

Чинники Міносвіти підказують, що саме в законах сформульовано в такий спосіб, щоб його окремі положення можна було обійти, закон не виконувати, розсувати окремі щілинки в законі й по-новому утверджувати російську мову в освіті.

ження можна було обійти, закон не виконувати, розсувати окремі щілинки в законі й по-новому утверджувати російську мову в освіті.

І це при тому, що в нас є анклав, де української мови майже немає або вона наявна лише у звітах чиновників. Але про яку українську освіту може йтися серед частини угорців на Закарпатті, серед частини румун на Чернівецькій й Одещині, серед болгар на півдні України, де панує неукраїнськомовна освіта, де переважає угорська, румунська, російська мови? Цим ми готуємо робочі руки не для України, а одразу через національні гетто виштовхуємо молодь за межі України. Ми не формуємо привабливий образ України для цієї молоді, Україна не є ментально рідною для них, вони не знають мови цього народу й опиняються на узбіччі українського соціуму. Виїжджаючи за кордон, ця молодь здебільшого до України більше не повернеться. І не треба думати, що станеться диво і ситуація зміниться сама собою.

Таких чудес не буває!

Хочу підкреслити, Володимире Олександровичу, що через систему освіти ми формуємо пріоритети національної свідомості, ідентичності. Це шлях, де ми можемо відновити історичну пам'ять українців, усіх громадян України. Неви-

■ ПОЛІТПАРНАС

Начувайся, путін!

Ігор ДЕМ'ЯНЧУК,
кандидат технічних наук
Київ

Ати-бати, йдуть солдати,
Москалі та ще буряти,
Як монголи-азіати,
Україну зовоювати.
А московські дипломати
Наловчилися брехати,
Мету хочуть приховати:
Ніби вони — «демократи» —
Когось хочуть «визволяти».
А насправді, як пірати,
Хочуть нас пограбувати,
Нашу землю в нас забрати.
І за путінські зарплати
Йдуть рашисти убивати,

Міста й села руйнувати,
Школи та заводи, хати.
Та близький вже час розплати,
Будем рашу ми карати.
Штаб, комати і солдати
Вже готові наступати,
Щоб рашистів геть прогнати.
Зброю будуть постачати
Англія, ЄС і Штати.
Згинуть, згинуть супостати.
Хто не хоче помирати,
Буде до Москви тікати,
Аж горітимуть в них п'яти.